

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความสำคัญ และที่มาของปัญหา

ภูมิปัญญาเป็นองค์ความรู้ ความสามารถและทักษะของคนไทยอันเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ เลือกสรร ประยุกต์ พัฒนา และถ่ายทอดสืบต่อกันมา เพื่อใช้แก้ปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและเหมาะสมกับยุคสมัย ภูมิปัญญาไทยนี้มีลักษณะเป็นองค์รวม มีคุณค่าทางวัฒนธรรมเกิดขึ้นในวิถีชีวิตไทย ซึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นอาจเป็นที่มาขององค์ความรู้ที่งอกงามขึ้นใหม่ที่จะช่วยในการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การจัดการและการปรับตัวในการดำเนินวิถีชีวิตของคนไทย ลักษณะองค์รวมของภูมิปัญญามีความเด่นชัดในหลายด้านเช่น ด้านเกษตรกรรม ด้านอุตสาหกรรม และหัตถกรรม ด้านการแพทย์แผนไทย ด้านการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน ด้านศิลปกรรม ด้านภาษาและวรรณกรรม ด้านปรัชญา ศาสนา และประเพณี และด้านโภชนาการ วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในชีวิตของคนเราผ่านกระบวนการศึกษา สังเกตคิดวิเคราะห์จนเกิดปัญญา และตกผลึกมาเป็นองค์ความรู้ที่ประกอบกันขึ้นมาจากความรู้เฉพาะหลาย ๆ เรื่อง ความรู้ดังกล่าวไม่ได้แยกย่อยออกมาเป็นศาสตร์ เฉพาะสาขาวิชาต่าง ๆ อาจกล่าวได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดเป็นพื้นฐานขององค์ความรู้สมัยใหม่ที่จะช่วยในการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การจัดการ และการปรับตัวในการดำเนินชีวิตของคนเรา ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นความรู้ที่มีอยู่ทั่วไปในสังคม ชุมชนและในการตัวของตัวเอง หากมีการสืบค้นหาเพื่อศึกษา และนำมาใช้ก็จะเป็นที่รู้จักกันเกิดการยอมรับ ถ่ายทอด และพัฒนาไปสู่คนรุ่นใหม่ตามยุคตามสมัยได้

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมจักรสานเป็นผลิตภัณฑ์หัตถกรรมพื้นบ้านที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับมนุษยมาช้านาน จัดเป็นงานหัตถกรรมเก่าแก่ที่สุดของโลกประเภทหนึ่ง เพื่อสนองประโยชน์ใช้สอยการดำรงชีวิตของมนุษย์เครื่องจักสานไม้ไผ่ และหวายของไทยก่อกำเนิดขึ้นมา จากชีวิตของมนุษย์เครื่องจักสานไม้ไผ่และหวายของไทยก่อกำเนิดขึ้นมา จากชีวิตความเป็นอยู่ระดับ พื้นบ้านในสังคมเกษตรกรรม และวิวัฒนาการเรื่อยมาจากคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกคนรุ่นหนึ่งต่อไป เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ได้ดีที่สุดมีการพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์ให้สวยงามนำไปใช้ในการอุปโภคบริโภค หรือใช้สอยในพิธีกรรมทางศาสนา และวัฒนธรรมขนบธรรมเนียม ประเพณีของแต่ละท้องถิ่นในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศเป็นมรดกสืบทอดอันยาวนานจนกลายเป็นหัตถกรรม การทำหัตถกรรมพื้นบ้าน มีการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยซึ่งมีการสะท้อนให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงชีวิต ความเป็นอยู่สภาพชีวิตทางสังคม เศรษฐกิจ ความเชื่อและขนบธรรมเนียมประเพณี รวมไปถึงวิธีการถ่ายทอดภูมิปัญญาด้านหัตถกรรมพื้นบ้านเครื่องจักสาน ที่สืบทอดกันมาอย่างต่อเนื่องจึงทำให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นยังคงอยู่มาจนทุกวันนี้

การส่งเสริมและการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรให้ยกระดับมาตรฐานและมีความมั่นคงจากเดิมนั้นนับว่าเป็นปัจจัยหลักสำคัญในการพัฒนาประเทศให้มีความก้าวหน้าเมื่อประชากรประเทศมีความมั่นคงมากขึ้น เสถียรภาพต่างๆที่เอื้ออำนวยต่อความเจริญก็ตามมาด้วยแต่การที่จะพัฒนาบุคคลเหล่านี้ให้มีศักยภาพและเข้มแข็งจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายๆฝ่าย ซึ่งที่ผ่านมารัฐบาลได้เข้ามาดำเนินการเผยแพร่ความรู้ที่มีประโยชน์ในการครองชีพต่างๆมากมายทั้งการส่งเสริมเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัย การดำเนินโครงการพัฒนาต่างๆ การรวมเกษตรกรในการผลิตสินค้าในด้านการเกษตร แต่การที่จะยกระดับสินค้าและผลิตภัณฑ์ของเกษตรกรให้ผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นนั้นต้องอาศัยความเชื่อมั่นและมาตรฐานที่ดีของสินค้า เช่นเดียวกันกับโคมไฟ 700 ปีผลิตภัณฑ์ไอทอปชั่นชื่อของบ้านม่วงคำ อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่การสำรวจและการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลและการสัมภาษณ์ผู้ประดิษฐ์โคมไฟ 700 ปีพบว่าจากการเริ่มต้นการทำโคมไฟ 700 ปี ไม่ค่อยมีผู้สนใจมากนัก เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องล้าสมัยและไม่มีรายได้ ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพทำไร่ ทำสวน จึงไม่เห็นความสำคัญมากนัก

นายประพันธ์ ใจคำ หรือ ลุงน้อย ผู้คิดค้นการทำโคมไฟ 700 ปี เล่าให้ฟังว่า เหตุที่ประดิษฐ์ของประดับตกแต่งบ้านเป็นโคมไฟ 700 ปีนี้ มีแนวคิดจากการดัดแปลงหมวกโบราณของคนภาคเหนือ ซึ่งเป็นหมวกดั้งเดิมของคนเมือง เริ่มทำตั้งแต่ พ.ศ. 2543 โดยใช้เงินลงทุนส่วนตัวในการผลิตสินค้า ในระยะแรกยังไม่มีตลาดมากเท่าที่ควรตนจึงต้องเดินหาบเร่จำหน่ายสินค้า จากนั้นในปี พ.ศ. 2544 ได้เข้ามากู้เงินลงทุนหมู่บ้านได้เงินลงทุนมาทั้งสิ้น 5,000 บาท แต่ข้อตกลงของหมู่บ้านให้กู้ได้เพียงปีต่อปีเท่านั้น ส่วนการตั้งชื่อโคมไฟ 700 ปีนั้น ตนได้มีโอกาสนำผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายในงานเฉลิมฉลองครบรอบ 700 ปีของจังหวัดเชียงใหม่ ทำให้เกิดแรงบันดาลใจต้องการที่จะทำบุญร่วมในวันงานเฉลิมฉลอง 700 ปี จึงได้อธิษฐานและร่วมทำบุญ เกิดความคิดที่จะนำอายุของเมืองเชียงใหม่ 700 ปี มาตั้งเป็นชื่อโคมไฟ 700 ปี เพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคล จากนั้นในปี 2546 ได้นำผลิตภัณฑ์เข้าร่วมโครงการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ซึ่งโคมไฟ 700 ปี ผ่านการคัดสรรอยู่ในระดับ 3 ดาวของภาคเหนือ ซึ่งคัดจาก 17 จังหวัดภาคเหนือ และในปี 2547 ตนได้นำผลิตภัณฑ์เข้าร่วมการคัดสรรอีกครั้ง ซึ่งเป็นคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ระดับประเทศได้ 2 ดาว ตั้งแต่นั้นมาจึงได้เร่งดำเนินการพัฒนาภูมิปัญญาและผลงานอยู่เสมอเพื่อให้ตรงกับความต้องการของลูกค้าและมีความทันสมัยมากขึ้น ประกอบกับประสบการณ์ที่มีอยู่เดิมทำให้ทุกรายละเอียดของชิ้นงานมีมาตรฐาน สวยงามและคงทนมากขึ้น ผู้ประดิษฐ์โคมไฟ 700 ปี กล่าวเพิ่มเติมว่า ในปัจจุบันนี้ได้กระจายความรู้และงานไปยังกลุ่มผู้สูงอายุให้มาร่วมกิจกรรมเพื่อเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และเป็นการสร้างงานสร้างอาชีพเพิ่มรายได้ให้กับกลุ่มผู้สูงอายุใน 7 หมู่บ้านด้วยส่วนเรื่องของตลาดนั้นขณะนี้ตลาดรับซื้อหลักอยู่ที่ตลาดจตุจักร กรุงเทพมหานคร บ้านถวาย และร้านวนสนันท์เชียงใหม่ ซึ่งจะส่งจำหน่ายครั้งละ 200-250 ชิ้น ถือว่าเป็นอีกหนึ่งความสำเร็จที่ตนภาคภูมิใจมาก เพราะทุกหยาดเหงื่อที่ต่อสู้อาจจนถึงจุดนี้ มีคุณค่าไม่เสียเปล่า อีกทั้งยังช่วยให้ผู้สูงอายุในหมู่บ้านมีรายได้เพิ่มไม่เป็นภาระแก่บุตรหลานด้วย

นับตั้งแต่นั้นมาจึงได้เร่งดำเนินการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นและผลงานอยู่เสมอเพื่อให้ตรงกับความต้องการของลูกค้าและมีความทันสมัยมากขึ้น ประกอบกับประสบการณ์ที่มีอยู่เดิมทำให้ทุกรายละเอียดของชิ้นงานมีมาตรฐาน สวยงามและคงทนมากขึ้น ผู้ประดิษฐ์โคมไฟ 700 ปีกเล่าเพิ่มเติมว่า ในปัจจุบันนี้ได้กระจายความรู้และงานไปยังกลุ่มผู้สูงอายุให้มาร่วมกิจกรรมเพื่อเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และเป็นการสร้างงานสร้างอาชีพเพิ่มรายได้ให้กับกลุ่มผู้สูงอายุใน 7 หมู่บ้านด้วยส่วนเรื่องของตลาดนั้น ขณะนี้มีตลาดรับซื้อหลักอยู่ที่ตลาดจตุจักรกรุงเทพมหานคร บ้านถวาย ร้านวนสนันท์เชียงใหม่ และแหล่งตลาดอื่นๆ ซึ่งจะส่งจำหน่ายครั้งละ 200-250 ชิ้น ถือว่าเป็นอีกหนึ่งความสำเร็จที่ตนภาคภูมิใจมาก เพราะทุกหยาดเหงื่อที่ต่อสู้มาจนถึงจุดนี้ มีคุณค่าไม่เสียเปล่า อีกทั้งยังช่วยให้ผู้สูงอายุในหมู่บ้านมีรายได้เพิ่มไม่เป็นการกระทบตลาดด้วย

การศึกษาและการถ่ายทอดหัตถกรรมพื้นบ้าน นอกจากเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ก่อนที่จะสูญหายไป ยังเป็นการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ที่เน้นสำนึกและการแสดงออกของกลุ่มคนในท้องถิ่นเป็นหลัก โดยพิจารณาปัญหาที่เกิดขึ้นทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยสร้างภาพรวมแห่งอดีต และสามารถเชื่อมโยงระหว่างอดีตกับปัจจุบันได้ โดยการส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนได้ยกระดับการทำภารกิจของตนเองให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาและสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยการจัดกิจกรรมกระตุ้นการสร้างการมีส่วนร่วมในการสืบค้น สืบทอดและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยครู นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และเจ้าของ ภูมิปัญญาในแต่ละหมู่บ้าน สามารถสร้างการเรียนรู้ และระบบการคิดด้วยวิธีการเชิงวิจัยปฏิบัติการ การฝึกคิด ฝึกทำ แก้ปัญหา และการพัฒนาตนเองได้ดีขึ้น รวมทั้งการใช้ทักษะการมีส่วนร่วมในชุมชนหมู่บ้านของตนเอง ซึ่งเป็นประสบการณ์สำคัญของนักเรียน ที่ได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนในกลุ่ม เพื่อนต่างกลุ่ม ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และเจ้าของภูมิปัญญา ทุกกลุ่มได้สร้างความสัมพันธ์และความร่วมมืออันดีระหว่างกัน เป็นการระดมทรัพยากรในท้องถิ่นมาพัฒนาการเรียนการสอนและการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งเป็นบรรยากาศของการสร้างคุณภาพชีวิต และการยกระดับการเรียนรู้ไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ในชุมชนที่กว้างขวางต่อไป เพื่อการเป็นตัวอย่างของการคืนพื้นที่การจัดการศึกษาให้กับชุมชนและทำให้รูปแบบความร่วมมือการจัดการศึกษาแบบ “วัด-บ้าน-โรงเรียน” กลับมาสู่สังคมไทยอีกครั้งหนึ่ง เพราะชุมชนเป็นผู้ร่วมคิดร่วมออกแบบ ทั้งหลักสูตรเนื้อหา และรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน โดยมองเป้าหมายหลักไปที่ผู้เรียนคือ “เด็ก” และพยายามจะสร้างสรรค์ความสุขให้กับการเรียนรู้ และใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้มากกว่า การก้าวหน้าทางความรู้เพียงอย่างเดียว มีการออกแบบการเรียนการสอนที่ตอบสนองผู้เรียนเป็นหลัก นำทั้งความรู้ของภูมิปัญญาชุมชนมาบูรณาการกับความรู้ใหม่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ นับเป็นหนึ่งในพื้นที่ต้นแบบและหนึ่งในแนวทางการแก้ปัญหาเชิงนโยบาย ด้านการจัดการโรงเรียนขนาดเล็กของกระทรวงศึกษา โดยไม่ต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก แต่สามารถขยายผลและใช้ประโยชน์ได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งภายหลังโครงการวิจัยจบลงไปแล้วถึงปัจจุบัน ได้ก่อให้เกิดกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายร่วมกันในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดอื่น ที่แลกเปลี่ยนความรู้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน

ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศด้านการศึกษามาประยุกต์ใช้เพื่อจัดสร้าง สื่อการเรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชน โคมไฟ 700 เทศบาลเมืองแกนพัฒนา อำเภอมะแตง จังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อเผยแพร่ให้ความรู้แก่นักเรียนในชุมชนและผู้ที่สนใจ โดยเริ่มจากการสร้างความตระหนักของคนในชุมชน โดยสร้างเครือข่ายในกลุ่มชุมชนและเป็นหนึ่งในพื้นที่ต้นแบบเพื่อสร้างแนวทางให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ โดยมองถึงการจ้างวิทยาท้องถิ่นเข้าไปเป็นเครื่องมือในการหารูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็ก โดยวางเป้าหมายว่า เด็กจะต้องมีความสุขในการเรียน และต้องได้เรียนรู้สิ่งรอบตัวในชุมชน พร้อมกับความรู้ใหม่ควบคู่กันไป ซึ่งเป็นประสบการณ์สำคัญของนักเรียน ที่ได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้สร้างความสัมพันธ์และความร่วมมืออันดีระหว่างกัน ซึ่งปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศสามารถเข้าถึงโรงเรียนและชุมชนได้มากขึ้น การสร้างสื่อจะช่วยส่งเสริมให้ชุมชนได้มีโอกาสพัฒนาศักยภาพในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้ด้วยตนเองทั้งความรู้ของภูมิปัญญาชุมชนมาบูรณาการกับความรู้ใหม่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และกลุ่มชุมชนเองก็ให้ความสนใจในการใช้ระบบสารสนเทศในรูปแบบต่างๆ เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ด้วยเช่นกัน จนนำไปสู่ความเข้มแข็งและทำให้เกิดการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น อย่างยั่งยืนต่อไป

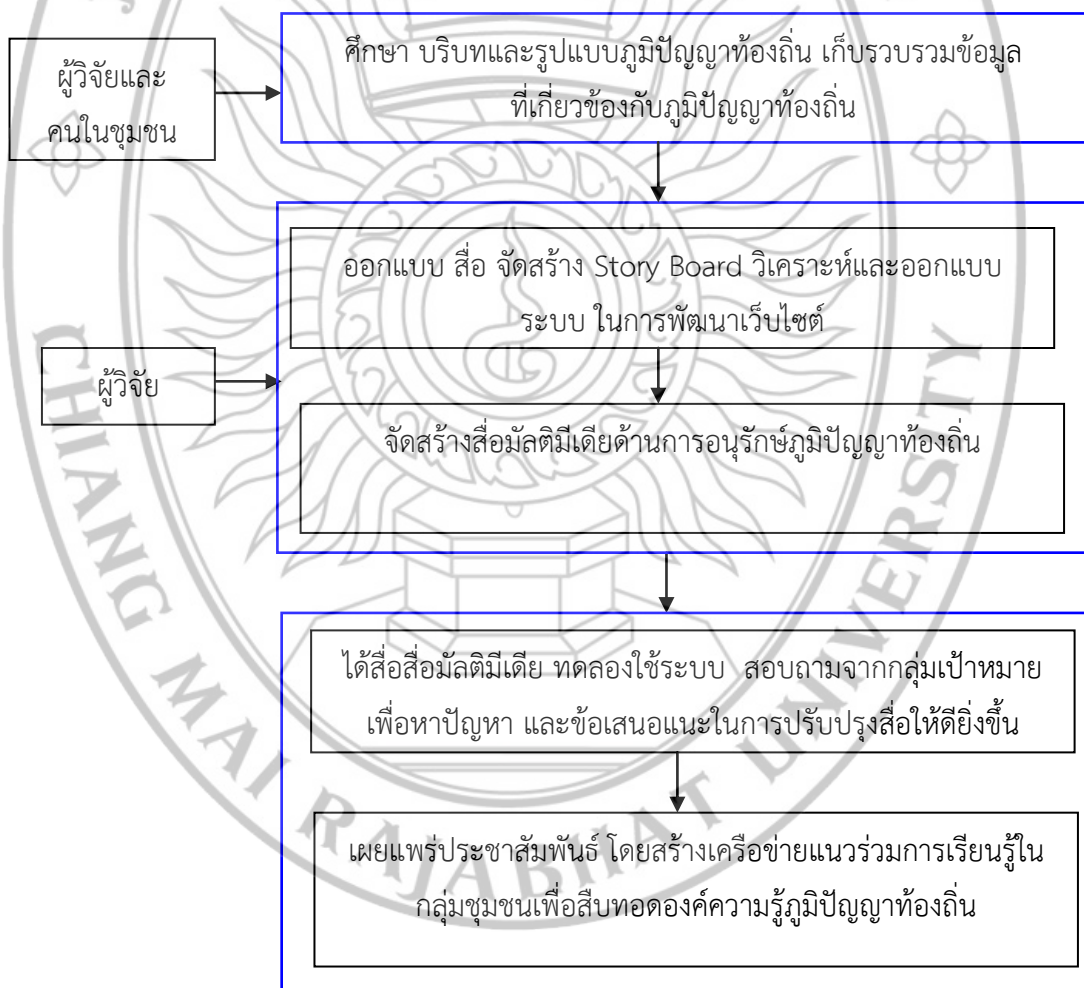
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษาบริบทและรูปแบบภูมิปัญญาท้องถิ่นหัตถกรรมด้านงานหัตถกรรม กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชน โคมไฟ 700 ปี เทศบาลเมืองแกน อำเภอมะแตง จังหวัดเชียงใหม่
- 1.2.2 เพื่อสร้างสื่อมัลติมีเดียด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่อง โคมไฟ 700 ปี
- 1.2.3 เพื่อประเมินคุณภาพสื่อมัลติมีเดียด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง โคมไฟ 700 ปี
- 1.2.4 เพื่อสำรวจความพึงพอใจในการใช้สื่อมัลติมีเดียด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่อง โคมไฟ 700 ปี

1.3 กรอบแนวความคิดของการวิจัย

โครงการวิจัยจะใช้กระบวนการวิจัย สร้างชุดความรู้ สร้างกระบวนการเรียนรู้ แนวทางในการสร้างรูปแบบของสื่อการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นฐานการผลิตในชุมชน สร้างสื่อการเรียนรู้ เพื่อนำเผยแพร่ รวมทั้งเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมกันหาแนวทางให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไข โดยเฉพาะกลุ่มชุมชนนับว่าเป็นกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมาก ต่อการพัฒนาชุมชนและของประเทศชาติ โดยการส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนได้ยกระดับการทำภารกิจของตนเองให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาและสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยการจัดกิจกรรมกระตุ้นการสร้างการมีส่วนร่วมในการสืบค้น สืบทอดและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยครู นักเรียน

ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และเจ้าของ ภูมิปัญญาในแต่ละหมู่บ้าน สามารถสร้างการเรียนรู้ และระบบการคิด ด้วยวิธีการเชิงวิจัยปฏิบัติการ การฝึกคิด ฝึกทำ แก้ปัญหา และการพัฒนาตนเองได้ดีขึ้น รวมทั้งการใช้ทักษะการมีส่วนร่วมในชุมชนหมู่บ้านของตนเอง ซึ่งเป็นประสบการณ์สำคัญของนักเรียน ที่ได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทุกกลุ่มได้สร้างความสัมพันธ์และความร่วมมืออันดีระหว่างกัน เป็นการระดมทรัพยากรในท้องถิ่นมาพัฒนาการเรียนการสอนและการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดทำและให้บริการข้อมูลสารสนเทศ ด้วยการเผยแพร่สื่อมัลติมีเดียเพื่อสร้างเป็นเครือข่ายแนวร่วม ในชุมชนให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง เป็นต้นแบบให้กับกลุ่มชุมชนและประชาชนทั่วไปในพื้นที่อื่นๆ ต่อไป

ภาพที่ 1.1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

เป็นการศึกษารวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษารูปแบบการอนุรักษ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชน โคมไฟ 700 ปี เทศบาลเมืองแกน อำเภอมะแตง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นระยะเวลา 1 ปี โดยจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อหาแนวทางการจัดการที่เหมาะสม จัดเวทีการสร้างจิตสำนึกให้กับชุมชนนำรูปแบบที่ได้จากการจัดเวทีไปสู่การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ในพื้นที่เทศบาลเมืองแกนพัฒนา อำเภอมะแตง จังหวัดเชียงใหม่ คณะผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ซึ่งจะประกอบด้วย ขอบเขตทางด้านประชากร ขอบเขตทางด้านเวลา ขอบเขตทางพื้นที่ และขอบเขตของระบบงาน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร ประชากร ได้แก่ คนในชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลเมืองแกนพัฒนา ตำบลช่อแล อำเภอมะแตง จังหวัดเชียงใหม่

1.4.1.1 กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่สามารถให้ข้อมูลตรงตามความต้องการ

1.4.1.2 กลุ่มตัวอย่างสำหรับประเมินการใช้ระบบ และประเมินคุณภาพของสื่อด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับสลากได้กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

- 1) ตัวแทนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลด้านภูมิปัญญา 10 คน
- 2) ครูโรงเรียนชุมชนวัดช่อแล อำเภอมะแตง จังหวัดเชียงใหม่ 2 คน
- 3) นักเรียนชุมชนวัดช่อแล อำเภอมะแตง จังหวัดเชียงใหม่ 52 คน

1.4.2 ขอบเขตด้านเวลาของการวิจัย การวิจัยครั้งนี้มีระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยทั้งสิ้นเป็นระยะเวลา 1 ปี

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ พื้นที่เทศบาลเมืองแกนพัฒนา อำเภอมะแตง จังหวัดเชียงใหม่

1.4.4 ขอบเขตของระบบ คือ สื่อมัลติมีเดียด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง โคมไฟ 700 ปี

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1.5.1 ได้สื่อมัลติมีเดียด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่อง โคมไฟ 700 ปี เพื่อประเมินคุณภาพสื่อมัลติมีเดียด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่อง โคมไฟ 700 ปี

1.5.2 ได้ผลความพึงพอใจในการใช้สื่อมัลติมีเดียด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่อง โคมไฟ 700 ปี

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

สื่อมัลติมีเดีย หมายถึง สื่อมัลติมีเดียด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่อง โคมไฟ 700 ปี
อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะความเชื่อ และศักยภาพในการ
แก้ปัญหาของมนุษย์ที่สืบทอดกันมาจากอดีตถึงปัจจุบันอย่างไม่ขาดสายและเชื่อมโยงกันทั้งระบบทุกสาขา
การอนุรักษ์ หมายถึง รักษาและใช้ให้เป็นประโยชน์มากที่สุดและนานที่สุด

